

KUTSESTANDARD

Rongikoostaja I 12-09062011-4.22/4

Rongikoostaja II 12-09062011-4.23/4

RONGIKOOSTAJA I, II

TRANSPORDI JA LOGISTIKA KUTSENÕUKOGU

EESSÕNA

Eesti kutsekvalifikatsiooni süsteemis määratletakse kutsekvalifikatsiooni nõudeid viiel tasemel. I tase on madalaim ja V tase kõrgeim (vt lisa A – Kutsekvalifikatsiooni süsteemi terminid). Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsiooni tasemetel fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Käesolev kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide vahel kokkulepitud nõudeid rongikoostaja I ja II kutsekvalifikatsioonile.

Kutsestandardi koostas Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu moodustatud raudteetranspordi töörühm koosseisus:

Anto Looken	Raudteeinspeksioon
Urmas Lükki	Edelaraudtee AS
Tiiu Poltruk	Edelaraudtee AS
Mati Lõhmus	Eesti Raudtee AS
Ivan Kappanen	Eesti Raudtee AS
Neeme Olde	Põlevkivi Raudtee AS

Ajavahemikus 1 – 20 veebruar 2005 a viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus. Kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on töörühm arvestanud arvamusküsitlusele tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Käesolev kutsestandard on koostatud uustöötlusena.

Käesoleva rongikoostaja I, II kutsestandard kutsestandardi jõustumisel kaotab kehtivuse 10. detsembril 2008. a Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr 23 kinnitatud rongikoostaja I, II kutsestandard.

Käesolev rongikoostaja I, II kutsestandard on kinnitatud 9. juunil 2011. a Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr 7.

Kutsestandardis sisalduvad kutsekvalifikatsioonid on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

Kutsestandardite kasutusala on järgmine:

- 1) töötajate kvalifikatsiooni nõuete määramine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsevalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub rongikoostamine veonduse, laonduse ja side valdkonda, kood I.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub rongikoostaja 8. pearühma “Seadme- ja masinaoperaatorid”, kood 8312.

3 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONI TASE

Eesti keeles: Rongikoostaja I, II Inglise keeles: Shunting foreman I, II Vene keeles: Составитель поездов I, II

4 KUTSEKIRJELDUS

Kutsealased terminid

Raudtee tehnokasutuseeskiri (edaspidi tehnokasutuseeskiri) - kehtestab raudteel (edaspidi raudtee) raudteeliikluse, raudteevedude, raudteehoiu, raudteeliiklusohutuse ja selle järelevalve alase töö korraldamise üldnõuded, samuti raudteel liiklevale raudteeveeremile (edaspidi veerem), raudtee ehitistele ja seadmetele ning raudtee signalisatsioonile (edaspidi signalisatsioon) esitatavad tehnilised nõuded kooskõlas kehtestatud tehniliste juhendite, juhiste ja muude tehniliste aktidega.

Raudtee signalisatsioonijuhend (edaspidi signalisatsioonijuhend) - määrab kindlaks raudteel (edaspidi raudtee) nähtavate ja kuuldavate signaalide süsteemid ning tehnilised nõuded signaalvahenditele, mille abil korraldatakse rongiliiklust ja manöövritööd (edaspidi raudteeliiklus).

Raudtee rongiliikluse ja manöövritöö juhend - (edaspidi rongiliikluse ja manöövritöö juhend) määrab kindlaks rongiliikluse ja manöövritööde teostamise korra jaamades ja jaamavahedel

Harutee – üldjuhul vagunite etteandmiseks laadimis- või tühjendamispunkti või sealt äratoomiseks ehitatud raudtee, mis on rööpmelises ühenduses jaamateega või peateega jaamavahel. Haruteed võidakse kasutada ka muuks otstarbeks.

Jaam – rööpmestikuga meldepunkt, mis võimaldab rongide vastuvõtmist ja ärasaatmist, rongide vahetuse ja möödasõidu korraldamist ning vastava tehnilise varustuse korral ka manöövritööd, veoste vastuvõtmist-väljaandmist ja reisijate teenindamist ning muid raudteeliiklusega seotud tehnilisi operatsioone.

Jaamakorraldaja – töötaja, kes jaamas ainuisikuliselt korraldab rongide vastuvõtmist,

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestindatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestindatud versioon

ärasaatmist, läbilaskmist ja teisi veeremiüksuste liikumisi pea- ja vastuvõtu-ärasaateteedel ning jaamades, kus puudub manöövridispetšer, ka muudel teedel.
Jaamatee – tee jaama piirides: pea-, vastuvõtu-, ärasaate-, sorteerimis-, laadimis-, väljatõmbe-, depoo-, ühendus- ja muu tee, mille otstarbe määrab tema kasutusviis.

Kõrvaltee – tee, millele suundudes veerem kaldub pöörmel sirgjoonelisest liikumissuunast kõrvale

Manöövritööjuht – töötaja, kes otseselt juhib manöövritest osavõtvate isikute tegevust ja kellelt käsku saamata ei ole manöövrivedurijuhil õigust panna vedurit liikuma

Manöövriveerem – vagunigrupp, mis on kokku haagitud nii omavahel kui ka manöövriveduriga

Peatee – tee jaamavahel või jaamas, mis on jaamavahe tee vahetu jätk ja mis üldjuhul ei pöördu pöörmel kõrvale

Pööre – seade veeremi juhtimiseks ühelt teelt teisele. Pööre koosneb pöörangust, riströöpast koos kontrarööbastega ja rööbasteedest nende vahel.

Rööbaste (edaspidi tee) – pealisehitisest, muldkehast koos veeviimaritega ja muudest rajatistest koosnev ehitis, mida mööda liigub raudteeveerem.

Signaal – nähtav või kuuldav leppemärk teatud käskude edastamiseks.

Sorteerimismägi – rajatis rongide ja muude veeremiüksuste koostamiseks või lahutamiseks, kus kasutatakse ära mäeharjale paigutatud veeremi raskusjõud nende iseveeremiseks sorteerimismäe all paiknevatele teedele.

Tehnokorraldusakt – kehtestatud vormi järgi koostatud dokument, mis sätestab tehnovahendite kasutamise korra ning ohutu rongiliikluse ja manöövritöö teostamise jaamas.

Tsentraliseerimata pöörang – pöörang, mille sulgrööpaid seatakse ümber käsitsi vahetult pöörme juures paikneva seademehhanismiga.

Tsentraliseeritud pöörang – pöörang, mille sulgrööpaid (liikuva südamikuga riströöpa puhul ka liikuvat südamikku) seatakse ümber kaugjuhtimisseadmete abil ja mille asendit kontrollitakse keskujuhtimispunktist.

Väljatõmbete – jaamatee (teatud juhul eriprofiiliga) manöövrite teostamiseks või veeremi ümberpaigutamiseks ühelt teelt teisele.

Rongikoostaja töötab raudtee-ettevõtetes ning teistes ettevõtetes, kellede omanduses on raudtee infrastruktuuri rajatised või kes on raudteeoperaatorid.

Oma tööülesannete täitmisel juhendab rongikoostaja kutsealal kehtivatest ja üldkasutatavatest normdokumentidest, standarditest ning juhenditest.

Töö nõuab tervisliku seisukorra vastavust, füüsilist vastupidavust, erialajuhendite tundmist ja nende täitmist. Rongikoostaja peab järgima üldtunnustatud töökultuuri põhimõtteid ja tööohutuse nõudeid.

Rongikoostaja I (vagunipidurdaja, vanemvagunipidurdaja, rongikoostaja abi) tunneb tööohutuse nõudeid, raudtee tehnikasutuseeskirja, raudtee rongiliikluse ja manöövritööde juhendit ning raudtee signalisatsioonijuhendit, rööbaste, sh pidurkingakõrvaldi ja raudteeveeremi ehitust ning nende tehnilist seisukorda, manöövritööde ja rongide koostamise korda, jaama tehnikorraldusakti nõudeid, signaalide ja signaalmärkide tähendust, signaalide kasutamise korda ja oskab kasutada jaamas kasutatavaid sidesüsteeme.

Rongikoostaja I töötab rongikoostaja II juhendamisel.

Rongikoostaja II (rongikoostaja, kaubarongisaatja) on manöövritööjuht ning tema kutsealased oskused võimaldavad töötada nii jaamades kui jaamavahedel ning teostada vagunite kommerts- ja tehnilist ülevaatuset enne nende ära toomist haruteedelt või vahejaamadest.

Rongikoostaja II on võimeline edasi andma oma kutsealaseid oskusi ja teadmisi, juhendama õpilasi ja juhtima töögruppi. Rongikoostaja II jälgib tööohutusnõuete täitmist, ennetab ja lahendab ohtlikke olukordi.

Kutsekvalifikatsiooni tõendamisel peab:

- **rongikoostaja I** valdama käesoleva kutsestandardi punktides 5.1 ja 5.2.1 kuni 5.2.11 (k.a.), 5.4 esitatud kutseoskusi nõudeid, nõutav on põhiharidus ja kutsealane ettevalmistus ning vähemalt 4 kuud järjepidevat töökogemust;
- **rongikoostaja II** valdama käesoleva kutsestandardi punktides 5.1, 5.2, 5.3 ja 5.4 esitatud kutseoskusi nõudeid, nõutav on põhiharidus, kutsealane ettevalmistus ning vähemalt 4 kuud järjepidevat raudteeliiklusalast töökogemust.

Kutse eeldab visuaalset mälu, kiiret reageerimist, loogilist mõtlemist, koordinatsiooni- ja üldistusvõimet, arenenud vastutustunnet ning koostöövalmidust. Vajalik on vaimne ja füüsiline sobivus tööks rongikoostajana. Rongikoostaja läbib perioodiliselt tervise- ja teadmiste kontrolli.

5 KUTSEOSKUSNÕUDED (vt lisa B)

5.1 Üldoskused ja -teadmised

- 5.1.1 Majandus – algtase
- 5.1.2 Õigusaktid – algtase
 - 1) kutsealaga seotud õigusaktid
 - 2) tööõigus
- 5.1.3 Töökeskkonna ohutus
 - 1) tööohutus, -tervishoid ja -hügieen
 - 2) tuleohutus
 - 3) keskkonnakaitse
 - 4) jäätmekäitlus
 - 5) esmaabi
- 5.1.4 Eesti keel – algtase (vt lisa C)
- 5.1.5 Suhtlemine – I algtase; II kesktase
- 5.1.6 Töögruppi juhtimine – I nõue puudub; II algtase
- 5.1.7 Kutse-eetika

5.2 Põhioskused ja -teadmised

- 5.2.1 Ülderialased oskused ja teadmised
 - 1) kutsealased mõisted eesti keeles
 - 2) kutsealal kasutatavad signaalid, nende kasutamine
 - 3) jaamas kasutatavate sidesüsteemide kasutamine
- 5.2.2 Haagendite pidurdamise kord
- 5.2.3 Saabuvate vagunigruppide lahutamise ja jaamadesse saatmiseks koostamise kord
- 5.2.4 Vagunite pidurkingaga kinnitamise kord vastavalt jaama tehnikorraldusaktile
- 5.2.5 Manöövrikoosseisudes piduriproovi teostamine vastavalt kehtestatud korrale
- 5.2.6 Pidurivoolikute ühendamine ja lahutamine
- 5.2.7 Pöörangute seadmine ja sulgrööbaste lukustamine
- 5.2.8 Ohtliku koha piiramine jaamas
- 5.2.9 Seisva veeremi piiramise kord jaamas
- 5.2.10 Ohtlike ja ebagabariitsete kaupade vedu
- 5.2.11 Tegutsemine tööõnnetuse korral

Rongikoostaja II kutsekvalifikatsioonile lisanduvad:

- 5.2.12 Vagunite kommerts- ja tehnilise järelevaatuse teostamine enne nende äratoomist haruteelt
- 5.2.13 Vaguni ülevaataja puudumisel vagunite tehnilise järelevaatuse teostamine vahejaamas ning tulemuste sissekandmine vagunite tehnilise teenindamise raamatusse
- 5.2.14 Rongides piduriproovi teostamine ja vedurijuhile piduriteatise andmine
- 5.2.15 Remonti saadetavatele vagunitele saatedokumentide vormistamine
- 5.2.16 Kaubandustöötajate ja/või tehnilise kontori töötajate puudumisel vagunite kommertsjärelevaatuse teostamine, vagunite üleskirjutamine ja rongide kaalulehe vormistamine
- 5.2.17 Jaamavahesse väljasõitmisel vedurijuhi abi kohustuste täitmine
- 5.2.18 Rongikoosteplaani alusel rongi koostamine
- 5.2.19 Ohtliku koha, sh seisva veeremi, piiramine jaamavahel
- 5.2.20 Vagunite laadimis-tühjendamiskohtadele etteandmine, äratoomine ja ümberpaigutamine
- 5.2.21 Vagunite etteandmise kord haruteedele
- 5.2.22 Vagunite pidurikingaga kinnitamise kord vastavalt harutee juhendite nõuetele

5.3 Lisaoskused ja -teadmised

- 5.3.1 Arvuti kasutamine

5.4 Isikuomadused ja võimed

- 1) füüsiline ja vaimne sobivus
- 2) loogiline mõtlemine
- 3) visuaalne mälu
- 4) koordineerimisvõime
- 5) kohanemisvõime
- 6) õpivalmidus
- 7) hoolikus
- 8) kohusetunne
- 9) koostöövalmidus
- 10) vastutusvõime

II kutsekvalifikatsioonil lisaks:

- 11) iseseisvus
- 12) algatusvõime
- 13) planeerimisoskus

6 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib kuni 01.01.2014. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

KUTSEKVALIFIKATSIOONI SÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmistele, oskustele, vilumustele, kogemustele, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmistele omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmistele ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutavas olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutavas olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

KUTSEOSKUSNÕUDED

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED
Lisa C

	A1	A2	B1	B2	C1	C2	
MÕISTMINE	Saan aru tuttavatest sõnadest ja fraasidest, mis puudutavad mind, minu perekonda ja minu vahetut ümbrust, kui inimesed räägivad aeglaselt ja selgelt.	Saan aru fraasidest ja sageli kasutatavatest sõnadest, mis on vahetult seotud mulle oluliste valdkondadega (näiteks info minu ja mu perekonna kohta, sisseostude tegemine, kodukoht, töö). Saan aru lühikeste, lihtsate ja selgelt väljahäälstatud ütluste põhisisust.	Saan aru põhilisest infost selges tavakõnes tuttavatel teemal: töö, kool, vaba aeg jne. Saan aru aeglaselt ja selgelt edastatud raadio- või telesaadete põhisisust, kui need käsitlevad päevateemasid või mulle huvitavaid teemasid.	Saan aru pikematest kõnedest ja ettekannetest ning tuttava teema puhul isegi nende keerukamatest nüanssidest. Saan aru enamiku teleuudiste, publitsistikasaadete ja filmide sisust.	Saan aru pikemast tekstist isegi siis, kui see pole selgelt liigendatud ja seosed on esitatud kas kaudselt või vihjamisi. Saan suurema vaevata aru tele-programmidest ja filmidest.	Saan vaevata aru igasugusest kõnest, olenemata sellest, kus seda esitatakse. Saan aru ka kiirkõnest, kui mulle antakse pisut aega hääldusviisiga harjumiseks.	KUULAMINE
	Saan aru tuttavatest nimedest, sõnadest ja väga lihtsatest lausetest näiteks siltidel, plakatitel või kataloogides.	Saan aru väga lühikestest lihtsatest tekstidest. Oskan leida eeldatavat spetsiifilist informatsiooni lihtsatest igapäevatekstidest (näiteks reklaamid, tööpakkumised, prospektid, menüüd, sõiduplaanid), samuti saan aru lühikestest lihtsatest isiklikest kirjadest.	Saan aru tekstidest, mis koosnevad sagedamini esinevatest või minu tööga seotud sõnadest. Saan aru sündmuste, mõtete ja soovide kirjeldusest isiklikes kirjades.	Saan aru aktuaalsetel teemadel kirjutatud artiklitest, kus autorid väljendavad mingeid kindlaid seisukohti või vaatenurki. Saan aru tänapäevasest proosast.	Saan aru pikkadest ja keerulistest tekstidest, nii olustikulistest kui ka kirjanduslikest, tajudes nende stiililist eripära. Saan aru erialastest artiklitest ja pikematest tehnilistest juhenditest isegi siis, kui need vahetult ei puuduta minu eriala.	Saan vaevata aru kõigist kirjaliku teksti liikidest, sealhulgas abstraktsetest, struktuurilt ja/või keeleliselt keerulistest tekstidest, näiteks käsiraamatutest, erialastest artiklitest ja ilukirjandusest.	LUGEMINE
RÄÄKIMINE	Oskan lihtsal viisil suhelda tingimusel, et vestluspartner aeglaselt räägib, vajadusel öeldut kordab või ümber sõnastab ning mind vestlemisel aitab. Oskan küsida lihtsaid küsimusi ja neile vastata.	Saan hakkama igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsust ja lihtsat infovahetust tuttavatel teemadel. Oskan kaasa rääkida, ehkki ma ei oska veel ise vestlust juhtida.	Saan enamasti keelega hakkama maal, kus see on kasutusel. Oskan ettevalmistuseta vestelda tuttavatel, huvitaval või olulisel teemal: pere, hobid, töö, reisimine ja päevasündmused.	Oskan vestelda piisavalt spontaanselt ja lodusalt, nii et suhtlemine keelt emakeelena kõnelevate inimestega on täiesti võimalik. Saan aktiivselt osaleda aruteludes tuttavatel teemal, oskan oma seisukohti väljendada ja põhjendada.	Oskan end mõistetavaks teha lodusalt ja spontaan-selt, väljendeid eriti otsi-mata. Oskan kasutada keelt paindlikult ja tulemuslikult nii ühiskondlikel kui ka tööalastel eesmärkidel. Oskan avaldada mõtteid ja arvamusi ning vestluses teemat arendada.	Saan vaevata osaleda igas vestluses ja diskussioonis ning oskan idioome ja kõnekeelseid väljendeid. Oskan täpselt edasi anda tähendusvarjundeid. Vajadusel oskan lausungi ümber sõnastada, nii et vestluses osalejad seda vaevalt märkavad.	SUULINE SUHTLUS
	Oskan kasutada lihtsaid fraase ja lauseid kirjeldamaks kohta, kus elan, ja inimesi, keda tunnen.	Oskan kasutada mitmeid fraase ja lauseid, et kirjeldada oma perekonda ja teisi inimesi, elutingimusi, hariduslikku tagapõhja, praegust või eelmist tööd.	Oskan lihtsate seostatud lausetega kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja kavatsusi. Oskan lühidalt põhjendada ning selgitada oma seisukohti ja plaane. Oskan edasi anda jutu, raamatu ja filmi sisu ning kirjeldada oma muljeid.	Oskan selgelt ja üksikasjalikult käsitleda ainekst laias teemaderingis, mis puudutab minu huvialasid. Oskan selgitada oma seisukohti aktuaalsetel teemadel, tuues välja erinevate arvamuste poolt- ja vastuargumendid.	Oskan keerulisi teemasid täpselt ja üksikasjalikult kirjeldada, välja tuua alateemad ja olulisemad punktid ning teha kokkuvõtet.	Oskan esitada selge ja ladusa, kontekstile vastavas stiilis kirjelduse või põhjenduse, millel on loogiline ülesehitus, mis aitab kuulajal märgata ja meelde jätta kõige olulisemat.	SUULINE ESITUS
KIRIUTAMINE	Oskan kirjutada lühikest ja lihtsat teadet (näiteks postkaarti puhkuse-tervitustega) ning täita formulare (näiteks hotelli registreerimislehte, kus küsitakse isikuandmeid: nime, aadressi, rahvust/kodakondsust).	Oskan teha märkmeid ja koostada väga lihtsat isiklikku kirja, näiteks kellegi tänamiseks.	Oskan koostada lihtsat seostatud teksti tuttavatel või mulle huvi pakkuvatel teemal. Oskan kirjutada isiklikku kirja, milles kirjeldan oma kogemusi ja muljeid.	Oskan kirjutada selgeid ja detailseid tekste mulle huvi pakkuvatel teemaderingis. Oskan kirjutada esseid, aruannet või referaati, edastamaks infot ning kommenteerides ja põhjendades oma seisukohti. Oskan kirjutada kirju, milles tõstan esile kogemuste ja sündmuste mulle olulisi aspekte.	Oskan ennast väljendada selges, hästi liigendatud tekstis, avaldades oma arvamust vajaliku põhjalikkusega. Oskan kirjutada kirja, esseid või aruannet keerukal teemal ja esile tõsta olulisemat. Oskan lugejast lähtuvalt kohandada oma stiili.	Oskan kirjutada lodusalt ja selgelt vajalikus stiilis. Oskan koostada keerulisi kirju, aruandeid või artikleid, esitada ainekst loogiliselt liigendatuna nii, et lugeja suudab eristada olulisi. Oskan koostada erialaseid ja ilukirjanduslikke sisukokkuvõtteid, annotatsioone ning retsensioone.	KIRIUTAMINE

Euroopa Nõukogu keeleoskustasemete süsteem: enesehindamise skaala